

LAHJASOLUTAUSTASTA LAPSELLE PUHUMISEN ILTA

MATERIAALI

SIMPUKKA

HELMINAUHA

SISÄLTÖ

- Vanhemmuus ja turvallinen avoimuus
- Lahjasolutaustasta lapselle puhuminen eri ikävaiheissa
- Sukusolujen lahjoittaja
- Lahjasolutaustaisten ajatuksia omasta taustastaan
- Lapselle puhumisen muistilista ja kysymykset

SIMPUKKA

HELMINAUHA

VANHEMMUUS JA TURVALLINEN AVOIMUUS

SIMPUKKA

HELMINAUHA

LAHJASOLUJEN AVULLA VANHEMMAKSI

- ★ Tutkimukset ovat osoittaneet, että lapsen lahjasolutaustalla ei ole negatiivista vaikutusta vanhempi-lapsisuhteeseen, vaan pikemminkin päinvastoin.
- ★ Vanhemmat ovat hyvin valmistautuneita ja sitoutuneita vanhemmuuteen.
- ★ Vanhemmuus on samanikäistä kuin lapsesi -> kasvat vanhemmaksi yhdessä lapsesi kanssa ja opit koko ajan uutta niin itsestäsi kuin lapsestasi. Ylläreitä varmasti tiedossa!
- ★ Epävarmuus on normaalia -> täydellistä vanhempaa ei ole olemassakaan.
- ★ Luota omaan tapaasi olla vanhempi -> iloitse onnistumisista, mokia tulee varmasti

SIMPUKKA

HELMINAUHA

LAHJASOLUJEN AVULLA VANHEMMAKSI

- ★ Tutkimukset ovat osoittaneet, että lapsen lahjasolutaustalla ei ole negatiivista vaikutusta vanhempi-lapsisuhteeseen, vaan pikemminkin päinvastoin.
- ★ Vanhemmat ovat hyvin valmistautuneita ja sitoutuneita vanhemmuuteen.
- ★ Vanhemmuus on samanikäistä kuin lapsesi -> kasvat vanhemmaksi yhdessä lapsesi kanssa ja opit koko ajan uutta niin itsestäsi kuin lapsestasi. Ylläreitä varmasti tiedossa!
- ★ Epävarmuus on normaalia -> täydellistä vanhempaa ei ole olemassakaan.
- ★ Luota omaan tapaasi olla vanhempi -> iloitse onnistumisista, mokia tulee varmasti

SIMPUKKA

HELMINAUHA

TURVALLINEN AVOIMUUS

Lapsen lahjasolutaustasta perheen ulkopuolisille puhuttaessa vanhemman on hyvä miettiä:

-> *Millainen avoimuuden taso tekee meidän perheen olemisesta mahdollisimman hyvää?*

-> *Mitä tarvetta ja kenen tarvetta lapsen lahjasolutaustasta muille puhuminen palvelee?*

- Avoimuus perheen arvona - perheessä on turvallista puhua avoimesti kaikesta.
- Omista yksityisyyden rajoista huolehtimista.
- Turvallinen avoimuus edellyttää vanhemmalta sen arvioimista, millainen avoimuus on sekä perheen että lapsen edun mukaista: vaihtelee tilannekohtaisesti!
- Ketkä ovat perheen lähi- ja luottoaikuiset?

SALAINEN – YKSITYINEN

★ **Lahjasolutausta ei ole salaisuus!** Lasta ei tule ohjeistaa pitämään asiaa salassa, eikä vanhempi voi päättää kenelle lapsi saa tai ei saa puhua asiasta.

★ Lapselle on hyvä kertoa, että lahjasolutausta on hänen yksityinen ja henkilökohtainen asiansa, ja lapsi saa itse päättää, kenelle hän asiasta puhuu sekä minkä verran.

★ Lapselle voi kertoa samalla muista asioista, jotka hänellä on lupa pitää yksityisenä tietonaan ja siten samalla kehotunnekasvattaa lasta.

TIEDON OMISTAJUUS

★ Lapsen kasvaessa tieto omasta lahjasolutaustasta muuttuu yhä enemmän lapsen tiedoksi ja lapsi määrittää kenelle ja kenen kanssa asiasta puhutaan.

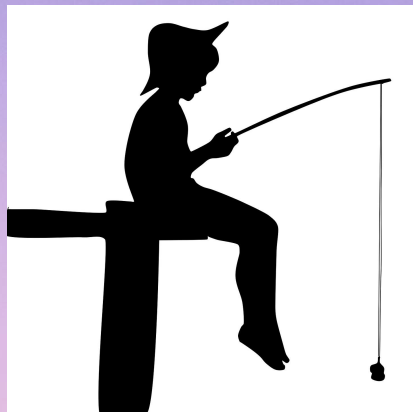
★ Lapsen toiveita asiasta puhumisen suhteen on tärkeä kunnioittaa.

SIMPUKKA

HELMINAUHA

LAHJASOLUTAUSTASTA LAPSELLE PUHUMINEN ERI IKÄVAIHEISSA

Jokainen vanhempi on oman lapsensa asiantuntija.

Lapsen kasvun tukeminen kehitysvaiheiden mukaan on kalastelua lapsen mielen äärellä.

Lahjasolustausta puhuminen on myös eri perhemuodoista puhumista.

Vanhemman tunne on eri asia, kuin lapsen tunne.

SIMPUKKA

HELMINAUHA

0-1-VUOTIAS LAPSI

Kehitystehtävä: Läheisyys ja kiintyminen huolehtivaan aikuiseen ehdoitta.

Tarve suhteessa vanhempaan: Ole minun! Tarve saada suojaa, lämpöä ja ravintoa.

- Varhainen vuorovaikutus merkityksellistä
- Kun lapselle syntyy varhaisissa vuorovaikutussuhteissa perusturvallisuuden ja luottamuksen kokemus, se heijastuu positiivisesti myöhempisiin ihmissuhteisiin ja rakentaa pohjan hyvälle itsetunnon ja minäkuvan kehittymiselle.
- Kiintymyssuhteen muodostumisen herkkyyksikausi

SIMPUKKA

HELMINAUHA

VAUVALLE LAHJASOLUTAUSTASTA PUHUMINEN

- Asian luontevaa puheeksi ottamista voi harjoitella ilman, että tarvitsisi vielä varautua kysymyksiin.
- Vauvalle on tärkeä puhua siitä, miten ihana, rakastettu ja toivottu hän on.
- Vauvalle voi myös kertoa, miten moni ihminen on vaikuttanut siihen, että vauva on tullut maailmaan.
- Voi kertoa vauvansiemenistä ja siitä, että äidin mahassa on vauvan koti.
- Harjoitellaan kehon osien tunnistamista. Vanhemman tehtävä on antaa nimet eri kehonosille.
- Lapsen kanssa voi katsella valokuvia ja kuvakirjoja vauvan kasvusta mahassa.

2-3-VUOTIAS LAPSI

Kehitystehtävä: Turvallisuus ja eteneminen, jota toteuttaa tutkimalla maailmaa sopivan etäisyyden päästä vanhemmasta.

Uhma ja tahtotunne rakentuvat. Tunne-elämä kehittyy.

Tarve suhteessa vanhempaan: Tahdon tahtoa!

Testaa vanhempaa, asettaako vanhempi turvalliset rajat, vaikka tahdon, uhmaan ja tunnen.

SIMPUKKA

HELMINAUHA

TAAPERON KANSSA LAHJASOLUTAUSTASTA PUHUMINEN

- Lapsi alkaa ymmärtää sukupuolten välisiä eroja ja saattaa alkaa esittää kysymyksiä siitä, mistä vauvat tulevat. Lapselle voi kertoa asiasta, kun hän siitä kysyy tai **aina, kun se muuten tulee luontevasti puheeksi.**
- Tärkeää puhua lapsen ymmärtämällä sanoilla ja vastata siihen, mitä lapsi kysyy (lapsen kielelliset taidot).
- Lapselle voi lapsentasoisesti jatkaa jo vauvana aloitettua syntytarinaa, ja kertoa, että vauva tulee vauvasiemenestä, kasvaa mahassa kohdussa, tulee ulos äidin pimpin kautta.
- Asioiden kertomista helpottaa, että vanhempi löytää ja tunnistaa itselle sopivat sanat.

4-5-VUOTIAS LAPSI

Kehitystehtävä: Kommunikaation, itsesäätelyn ja oman erillisyyden hahmottaminen.

Tarve suhteessa vanhempaan: Kaipaa vastauksia loputtomiin kysymyksiin maailmasta ja elämästä, toiveena olla ihailun kohteena.

- On utelias ja kiinnostunut erilaisista asioista. Lasta kiinnostavat vauvojen alkuperä ja sukupuolierot. Lapsi haluaa vastauksia ja perusteluja kysymyksiinsä.

SIMPUKKA

HELMINAUHA

LEIKKI-ikäISEN KANSSA PUHUMINEN

- Perusohje: vastataan siihen, mitä lapsi kysyy mahdollisimman yksinkertaisesti: Esim. "Vauva kasvaa vauvan siemenestä äidin mahassa. Siemen voi mennä mahaan monella tavalla. Rakastelu on aikuisten tapa rakastaa ja tehdä vauvoja. Vauvan voi saada myös hedelmöityshoitojen/lahjasolujen, adoption avulla."
- Osaa jo kysyä kysymyksiä syntytarinastaan, esimerkiksi: "Keneltä siemen on saatu? Voiko niitä saada lisää?" "Voiko se mies saada enää lapsia?"
- On oma toimija ja osaa kertoa taustastaan ja puhua lahjoittajasta, ilman, että täysin ymmärtää sen merkitystä.

SIMPUKKA

HELMINAUHA

KESKILAPSUUS, 6-12 VUOTTA

Kehitystehtävä: Kaverisuhteiden merkitys kasvaa, lapsi hakee vertaisuutta ja haluaa olla erillinen ja olemassa myös yksin.

Tarve suhteessa vanhempaan: Kaipaa yksityisyyttä, mutta myös vanhemman läsnäoloa.

- Tietoisuus ja kokemus erilaisuudesta suhteessa toiseen. Häpeän ja kateuden tunteet yleisiä, itsetunto voi laskea.
- Ongelmanratkaisukyky laajenee. Ymmärrys siitä, että vanhemmalla/ vanhemmilla on voinut olla muitakin mahdollisuuksia lapsen saamiseen.
- Käsitys perheestä muuttuu. Geneettinen tausta ja perimä tulee mukaan perhe- ja ihmiskäsitykseen.
- Kyky loogiseen ajatteluun kasvaa. Ymmärrys, että perheen tarinaan liittyy kolmas tai jopa neljäs osapuoli.

SIMPUKKA

HELMINAUHA

KOULUIKÄISEN KANSSA LAHJASOLUTAUSTASTA PUHUMINEN

- Avainasemassa on lapsen itsetunnon tukeminen, kuunteleminen ja kysymyksiin ikätasoinen vastaaminen, sekä avoimen ja turvallisen ilmapiirin luominen.
- Lapsi alkaa pohtia omaa taustaansa, mitä se tarkoittaa hänelle ja muille.
- Saataa alkaa kiinnostumaan saman lahjoittajan sukusoluilla muihin perheisiin syntyneistä.
- **Jos aloitat lapselle puhumisen 6-7-vuotiaana, huomioi, että lapsen ymmärrskyky on jo kehittynyttä ja lapsi ymmärtää, että häneltä on salatu hänelle kuuluvaa tietoa. Tämä voi järkyttää lasta ja tilanteeseen tulee siksi valmistautua hyvin.**

SIMPUKKA

HELMINAUHA

NUORUUS

Kehitystehtävä: Erillisyys suhteessa vanhempiin, mielen kuohunta, identiteetin ja omien arvojen rakentuminen. Kasvun ja muutosten huomaaminen mielessä ja kehossa.

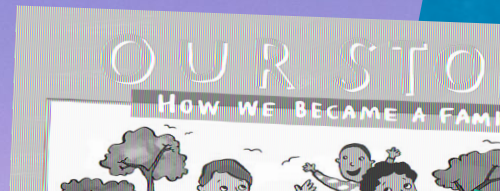
Kaipaa edelleen vanhemman silmissä pienenä olemista.

Tarve suhteessa vanhempaan: Tarvitsee aikuisen ohjausta ja tukea, haluaa itse kokeilla ja oppia erehdysten kautta.

- Ymmärrys omasta geneettisestä taustasta syvenee.
- Kyky ymmärtää toisen ihmisen ajatuksia ja tunteita vahvistuu.
- Identiteettikehitys voi tarkoittaa tiedon hankkimista tai yhteyden luomista geneettiseen taustaan.
- Nuori täydentää omaa syntytarinaansa ja liittää lahjasolutaustansa muihin osiin identiteettiään.

Perheiden monimuotoisuutta käsitteleviä kirjoja

SIMPUKKA

HELMINAUHA

SUKUSOLUJEN LAHJOITTAJAT

- ★ Lahjoittaja on osa perheen ja lapsen tarinaa.
- ★ Vähintään puolet lapsen geeniperimästä tulee lahjoittajalta.
- ★ Tämä tieto kuuluu lapselle ja hän omistaa tämän tiedon.

Lahjoittajien motiivit

- ★ halu auttaa
- ★ oma lapsen saaminen tai lähipiirin kokemuksen lisänneet ymmärrystä tahattoman lapsettomuuden kokemuksesta
- ★ joillakin kiinnostus omasta hedelmällisyydestä, siitä saa samalla tietoa

Toivovat, että:

- ★ sukuoluista alkunsa saaneen lapsen elämässä on kaikki hyvin
- ★ voivat tarvittaessa tarjota tietoa lahjasolutaustaiselle ja vastata hänen kysymyksiin

Heidän rooli on olla vain lahjoittaja, eivät havittele vanhemmuutta teollaan.

SIMPUKKA

HELMINAUHA

MITÄ LAHJASOLUTAUSTAISET AJATTELEVAT?

- ★ Tieto taustasta kuuluu minulle, saan itse päättää mitä se merkitsee ja mitä teen tiedolla
- ★ Suhtautuminen lahjasolualkuperään on luontevaa, kun se on aina tiennyt.
- ★ Lahjasolutaustaan liittyviä asioita saattaa prosessoida koko elämän ajan, eri elämäntilanteissa se saa erilaisia merkityksiä.
- ★ Tieto lahjasolutaustasta ei heikennä vanhempi-lapsisuhdetta, vaan vahvistaa sitä ja vanhemman/vanhempien tehtävä on olla lasta hänen pohdintoja varten.

Pohdinnat lahjoittajasta täydentävät minäkuva ja lahjasolutaustaiset ovat uteliaita tietämään:

- ★ onko meillä samoja luonteenpiirteitä, ominaisuuksia, kykyjä tai kiinnostuksen kohteita?
- ★ olenko saman näköinen ja oloinen?
- ★ lahjoittajan geeniperimästä, terveyshistoriasta ja geneettisestä sukupuusta sekä motiiveista.

SIMPUKKA

HELMINAUHA

MUISTILISTA

- ★ Lapsen tulee saada kasvaa tietoon koko elämänsä ajan.
- ★ Puhuminen on vanhemman vastuulla.
- ★ Luota omaan tapaasi puhua.
- ★ Hyödynnä erilaisia käytännön työkaluja.
- ★ Ota tarvittaessa aikalisä.
- ★ Palaa asiaan uudelleen.

